

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма / Освітньо-наукова програма	Сценічне мистецтво (акторське мистецтво драматичного театру і кіно; акторське мистецтво театру ляльок)	
Курс	1-4	
Семестр	1-8	
Обсяг дисципліни (години / ECTS)	896 годин / 48 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Стеценко Оксана Володимирівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Заслужена артистка України
	Посада	Завідувачка кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Stetsenko_2022.pdf oksana.stetsenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Бичко Сергій Анатолійович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Заслужений працівник культури України
	Посада	Старший викладач кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Bychko_2022.pdf serhii.bychko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Пасічник Степан Володимирович
	Науковий	Заслужений діяч мистецтв України

	ступінь, вчене/ почесне звання	
	Посада	Старший викладач кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	stepan.pasichnyk@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Ладенко Ігор Львович
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	
	Посада	Викладач кафедри кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Ladenko_2022.pdf igor.ladenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Колчанова Людмила Миколаївна
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Kolchanova_2022.pdf ID ORCID 0000-0003-1389-6953 liudmyla.kolchanova@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Богатирьова Олександра Юріївна
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Заслужена артистка України
	Посада	Старша викладачка кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Bogatyryova_2022.pdf alexandra.bogatyreva@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Лобанов Анатолій Петрович
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Заслужений артист України
	Посада	Доцент кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Lobanov_2022.pdf anatolii.lobanov@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Вірченко Олександр Миколайович
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Заслужений артист України

	Посада	Старший викладач кафедри майстерності актора та режисури драматичного театру
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Virchenko_2022.pdf oleksandr.virchenko@num.kh.ua
Анотація	Силабус навчальної дисципліни «Майстерність актора драматичного театру» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Сценічне мистецтво (акторське мистецтво драматичного театру і кіно; акторське мистецтво театру ляльок)» освітнього рівня «бакалавр». Силабус визначає обсяги знань, які повинні опанувати здобувачі вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Майстерність актора драматичного театру», складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.	
Мета дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є професійна підготовка студента до роботи в драматичному театрі. Засвоєння теоретичних знань та відпрацювання практичних вмінь необхідних для професійної діяльності. Розкриття індивідуальності за допомогою технік та методик використаних у створенні даного курсу. Згідно з вимогами навчальної програми здобувачі	
Програмні результати навчання	<p>ПРН02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.</p> <p>ПРН05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.</p> <p>ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації).</p> <p>ПРН09. Обирати оптимальні художньо-виражальні (акторсько-виконавські, хореографічно-пластичні, музично-вокальні) та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).</p> <p>ПРН10. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.</p> <p>ПРН11. Організовувати, планувати та провадити сценічну діяльність.</p> <p>ПРН13. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.</p> <p>ПРН14. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори мистецтва з урахуванням історичного контексту.</p> <p>ПРН15. Знати основні закони психології творчості.</p>	

	<p>ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.</p> <p>ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН 18. Провадити професійну діяльність у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.</p> <p>ЗК07. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p>
<p>Фахові (спеціальні) компетентності</p>	<p>СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.</p> <p>СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.</p> <p>СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.</p> <p>СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.</p> <p>СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.</p> <p>СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (акторсько-виконавськими, хореографічно-пластичними, музично-вокальними) при створенні сценічного твору.</p> <p>СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.</p> <p>СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.</p> <p>СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.</p> <p>СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.</p> <p>СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх</p>

	<p>виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).</p> <p>СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Перелік тем.</p> <p>I курс. I семестр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальне ознайомлення з акторською професією. Засади, закони і методи. 2. Основні найвідоміші світові акторські школи та особистості. Розшифровка методів і технік. 3. Вправи на уяву та увагу. 4. Вправи на сценічну віру і правду. 5. Вправи і замальовки на теми: «Поведінка тварин», «Оживлення предметів». 6. Сценічний етюд: принципи його побудови. 7. Запропоновані обставини в етюді. 8. Логіка послідовності сценічної дії. 9. Атмосфера та темпоритм етюдю. <p>I курс. II семестр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Фантазійні етюди на тему сюжету картин відомих художників. 11. Етюди-фантазії на запропонований музичний твір. 12. Етюди та замальовки на вимушене мовчання. 13. Драматичні замальовки на тему «Я в запропонованих обставинах». 14. Слово як зовнішній засіб результат проявлення внутрішньої. 15. Етюди на вільні теми. 16. Перегляд та подальше обговорення сучасного театрального і кіноконенту. <p>II курс. III семестр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Драматургія. П'єса. Уривок. Роль. Персонаж. 18. Драматичний уривок, як складова частина послідовної роботи з великою драматичною формою. 19. Сучасна література і драматургія. Читання, обговорення тематики і проблематики. 20. Вибір і підготовка до опрацювання драматургічного уривку. Способи і методи роботи. 21. Вправи, етюди, замальовки для втілення драматичного уривку на сценічному майданчику. <p>II курс. IV семестр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 22. Психофізична дія, як основний спосіб існування сценічному просторі. 23. Словесна дія - як засіб проявлення внутрішньої дії. Внутрішній монолог. 24. Сценічний монолог і діалог. Засоби практичного опрацювання. 25. Метод роботи над текстом. 26. Практичні заняття з роботи над уривками - на тему сучасної літератури. 27. Показ доробок на тему "Драматичний уривок". Обговорення.

	<p>28. Підготовка до роботи з великою драматургічною формою.</p> <p>29. Театральні особистості. Творчі з відомими акторами, режисерами, митцями. Обговорення.</p> <p>III курс. V семестр.</p> <p>30. Ознайомлення з кращими зразками національної та світової драматургії. Читання обговорення.</p> <p>31. Перегляд національних і зарубіжних театрів за темою.</p> <p>32. Вибір драматургічного матеріалу для подальшого втілення у великій драматичній формі. Читання. Обговорення.</p> <p>33. Метод роботи над п'єсою і роллю. Практичні навички.</p> <p>34. Дієвий аналіз. Навички самостійної роботи.</p> <p>35. Тема, ідея, надзавдання.</p> <p>III курс. VI семестр.</p> <p>36. Запропоновані обставини. Вихідна подія.</p> <p>37. Жанрові і стильові характеристики п'єси і ролі.</p> <p>38. Атмосфера і темпоритм.</p> <p>39. Надзавдання та наскрізна дія.</p> <p>40. Мізансцена, як складова організації і існування в суспільному просторі .</p> <p>41. Партитура ролі.</p> <p>VI курс. VII семестр.</p> <p>42. Пластичні засоби виразності на сценічному майданчику.</p> <p>43. Розвиток навичок і способів роботи з музичною складовою вистави.</p> <p>44. Мовна виразність ролі. Мовна культура.</p> <p>45. Психофізичний тренінг як метод підготовки до роботи на сценічному майданчику.</p> <p>VI курс. VIII семестр.</p> <p>46. Зовнішні засоби роботи над роллю / персонажем (робота з художником по костюмах, художником по гриму), застосування на сценічному майданчику.</p> <p>47. Практична робота на дипломною виставою, згідно викладених теоретичних та практичних напрацювань.</p>
Види занять	Лекційно-теоретичні заняття, групові практичні заняття, індивідуальні заняття, самостійна робота, публічна презентація (майбутньої вистави), репетиції, публічний показ вистави на сцені навчального театру «5й поверх».
Методи навчання	Словесний метод (лекція-знайомство з дисципліною і специфікою роботи, подача теоретичного матеріалу, індивідуальні бесіди зі здобувачами вищої освіти); метод демонстрацій; практичні групові заняття; практичні індивідуальні заняття; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); виконання творчих завдань; самостійна робота здобувачів вищої освіти.
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (тах 60 балів): усне опитування теоретичного матеріалу; пошук, затвердження матеріалу і знання тексту на пам'ять для</p>

	<p>індивідуальних занять; оцінювання за результатами виконання вправ під час групових та індивідуальних занять, та записаних індивідуальних відео після самостійного тренування.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): У 1, 3, 5, 7 семестрах - диференційований залік; у 2, 4, 6, 8 семестрах - іспит. Під час підсумкового семестрового контролю (заліку, іспиту) перевіряється опанування здобувачами вищої освіти практичних навичок, набутих протягом семестру на групових заняттях, а також виконання індивідуальної роботи, залежно від програми семестру.</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
<p>Особливості та політики дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, Meet, Zoom; листування через e-mail; месенджери Viber, WhatsApp тощо; посилання на google-диск (у разі потреби) та YouTube.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності, в тому числі дотримання авторських прав у використанні аудіо та відео матеріалів.</p> <p>В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андрєєва О. (2009). Театральні традиції: з минулого – в майбутнє. <i>Український театр</i>. N 1. С. 16–18. 2. Антонович Д. (2001). <i>Триста років українського театру</i>. 1619-1919. Львів. 3. Барба Е. (2001). <i>Паперове каное</i>. Львів. 4. Барнич М.М. (2016). <i>Майстерність актора: техніка «обману»</i>: навчальний посібник. Видання 2-ге виправлене та доповнене. Київ : Ліра. 5. Барнич М. (2018) <i>Психотехніка актора: майстер-клас: монографія</i>. Київ: Пінзель. 6. Бондарчук С. (2023). <i>Мімограмота. Майстерство актора</i>. Київ : «Центр розвитку мистецької освіти». 7. Біль Р.І. (2013). <i>Виховання акторської харизми: методичний посібник</i>. Вінниця: Нова книга. 8. Борис Ігор (2020). <i>Таїнство творіння актора та режисера: науково-дослідницька монографія</i>. Харків: Друкарня Мадрид. 9. Борис І.О. (2012). <i>Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS): навч.- метод. посіб. з навч. дисципліни «Майстерність актора» для студентів 1–4 курсів спец. «Актор драм. театру та кіно» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т театр. мистецтва, Каф. майстерності актора. Харків : ХДАК.</i>

10. Брехт Б. (1977). *Про мистецтво театру*. Київ : Мистецтво.
11. Брук Пітер (2005). *Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр*. Переклад з англ. Я. Винницька, О.Матвієнко. Львів.
12. Веселовська Г. (2014). *Сучасне театральне мистецтво: навч. посібник*. Київ.
13. Готовський Є. (1999). *Театр. Ритуал. Перформер*. Львів: Літопис.
14. Клековкін О. (2024). *Система Курбаса: Реконструкція*. Київ.
15. Курбас Лесь. (2001). *Філософія театру*. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи».
16. Лобанов А.П. (2012) *Школа майстерності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Харків: Федорко.
17. Мар'яненко І.О. (1964). *Сцена, актори, ролі*. Київ: Мистецтво.
18. Паві П. (2006) *Словник театру*. Львів.
19. Саксаганський П.К. (1937). *Моя праця над роллю* [Електронна копія]. Київ : Мистецтво (Луцьк: ВДОУНБ імені Олени Пчілки, 2018). <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=9990>
20. Театр: історія, теорія, практика. (2013) Збірник статей / Problemy teorii dramatu i teatru. Tom Dramat. Tom 2. Teatr. Wybór i opracowanie Janusz Degler. Wrocław, 2003. Переклад з пол. Львів.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Сценічна мова», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «30» серпня 2023 р., протокол № 1.